

פרוטוקול מס' 338
מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
יום שני, י"ח בכסלו התשנ"ט (07.12.98), שעה 10:35

נכחו: חברי הוועדה:
מיכה גולדמן - היו"ר
דוד אזולאי
בני אלון
סאלח סלים

מוזמנים:
אלי בכר, עו"ד - שב"כ
שמריהו בירן - ראש עיריית עכו
גבי בן עטר - יו"ר ועד הפעולה עכו
שמעון אפרייט - ועד הפעולה עכו
מקסים פחימה - ועד הפעולה עכו
יהודה שבע - ועד הפעולה עכו

מנהלת הוועדה: יפה שפירא

קצרנית: יפעת שפרכר

סדר-היום: הכוונה לשכן בעכו משת"פים (סייענים) - (הלס"י) - חבר הכנסת דוד אזולאי.

-4186-

הכוונה לשכן בעכו משת"פים (סייענים) -
(הלס"י) - ח"כ דוד אזולאי

היו"ר מיכה גולדמן:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת ועדת הפנים. הישיבה הזאת זומנה על פי בקשתו של חבר הכנסת דוד אזולאי.

דוד אזולאי:

ראשית, אני רוצה לנצל את ההזדמנות לברך את ראש העיר החדש, ד"ר שמריהו בירן. אני רוצה לאחל לו הצלחה בתפקידו החדש, ומאחל לו שעכו תשגשג ותפרח בתקופת כהונתו זו.

אני אכן הגשתי הצעה דחופה לסדר היום בנושא המשת"פים בעכו, זה לאחר שניסיתי בדרכים שקטות לפנות לכל מיני גורמים ולבקש את התערבותם על מנת למנוע את כניסתם של המשת"פים לעכו, אך לצערי ללא הצלחה. פניתי למשרד ראש הממשלה גם בכתב, והמכתבים שלי נותרו ללא מענה עד עצם היום הזה. כתושב העיר עכו, התושבים פנו אלי וביקשו את העזרה שלי. לא פעם פניתי וביקשתי מהם לרסן את עצמם ולפעול בדרכים שקטות. הנושא הוא מאוד מאוד רגיש, ואני חייב להודות בהזדמנות הזאת לוועד השכונה שנענו לדרישתי לא פעם ולא פעמיים ונמנעו מהפגנות, נמנעו מלהופיע בתקשור. כאשר ראינו שצד אחד מוביל לכיוון שלו ללא התחשבות בתושבים אז לא היתה לי ברירה גם כשלא קיבלתי מענה לכל הפניות שלי, אלא להעלות את הנושא, עם כל הכאב והצער והרגישות שבדבר, על סדר היום של הכנסת, וזה היום בדיון בוועדת הפנים.

אין לי שום דבר נגד המשת"פים. ההיפך, אני חושב שאנחנו מעריכים את עבודתם וראוי ומכובד שיימצא פתרון הולם לאנשים הללו, אבל לא יכול להיות שעכו תהיה תמיד העיר שתשלם את המחיר של הסיוע לאותם אנשים, והפעם משרד הביטחון הגדיל לעשות בכך שהוא הביא את אותם סייענים לשכונה שלא מתגוררים בה בכלל בני מיעוטים, וזה יצר מתח מיותר אצל התושבים. רבים מתושבי העיר יושבים על המזוודות ויש להם כוונות לעזוב את העיר. יושב פה ראש עיר חדש שנבחר שמעוניין לשפר את המצב בעיר, מעוניין לפעול בעיר הזאת, והתושבים מחכים לראות מה הוא הולך לעשות.

כניסתם של המשת"פים לאותה שכונה תגרום לרבים מאותה שכונה לקחת את המזוודות ולעזוב את העיר. כאשר אתם רוצים לסייע לאותם סייענים אז אני חושב שעניי עירך קודמים לעניי עיר אחרת. הגיע הזמן שנדע שישנן ערים חזקות יותר מעכו, גם בצפון, גם במרכז וגם בדרום, שיכולות לקלוט את המשת"פים. עכו קלטה את המנה שלה. אני לא יודע עד כמה אתם יודעים, אבל אני המלצתי לראש העיר החדש שיקבל נתונים ויראה מה שקורה בשטח. אני מכיר את הבעיה מקרוב, אני יודע איפה הם גרים, ויש בידי רשימה של מקום מגוריהם של המשת"פים. התושבים אינם מבחינים בין סייענים לבין ערבים. זה יוצר מתחים בעיר, והעיר עכו היא עיר מעורבת שיש בה דו-קיום, והיא דוגמה למופת להרבה ערים מעורבות בארץ.

ברגע שאנחנו היום באים ומכניסים לשכונה חדשה ולשכונות אחרות בעיר את המשת"פים, אנחנו יוצרים מתח בעיר בין יהודים וערבים, ואסור שהדבר הזה יקרה. זה על אחריות אלה שמעוניינים להכניס את המשת"פים לעכו. עכו קיבלה את המנה שלה די והותר ואנחנו לא ניתן יותר. אני אומר את זה בצורה הכי ברורה. עד היום בלענו את העסק הזה, אבל לא ניתן יותר שיכנסו משת"פים בכלל, ולשכונה הזאת בפרט. אני מבקש לקחת את העניין הזה לתשומת לב. ובקשה אחרונה לי אליכם: תנו קרדיט לראש העיר החדש, שרוצה להתחיל לפעול למען העיר הזאת.

שמריהו בירן:

מהידיעה שלי והבדיקות הראשונות שהצלחתי לבצע בשבועות האחרונים...

דוד אזולאי:

אני מציע לך לא לומר מספר.

שמריהו בירן:

עולה תמונה כזאת: כל מקרה שערים אחרות סירבו לקבל - נקרא לזה בעיות ונטל על העיר, על התושבים, על העירייה - עכו הסכימה לקבל. זה נכון במסגרת מערכת החינוך, זה נכון לגבי כל מיני אוכלוסיות, וזה נכון גם במקרה הזה.

בני אלון:

מה הבעיה, הבעיה היא שהם עזרו למדינת ישראל?

שמריהו בירן:

לא.

דוד אזולאי:

אתה לא שמעת מה נאמר כאן. אני אמרתי שאני בעד המשת"פים ואני לא נגדם. אני נגד זה שיביאו אותם לעכו, ואם אתה מסכים איתי בעניין הזה אז תתן יד לקח.

בני אלון:

דוד, כאשר הבאת הצעה לעזור לעכו הייתי איתך לאורך כל הדרך. אני לא יהיה עם חברי כנסת ערבים בבניין שאומרים שנזרוק אותם לכלבים.

דוד אזולאי:

לא אמרנו את זה.

בני אלון:

אני לטובת מי שעוזר למדינת ישראל.

גבי בן-עטר:

אם אתה כל כך רוצה אותם אז תיקח אותם אליך.

בני אלון:

אני אקח אותם אלי. אתה לא תדבר אליהם כאילו הם זבל.

גבי בן-עטר:

חלילה, אף אחד לא גינה אותם. אתה כרגע מגנה אותם.

בני אלון:

אני מבין את הנאמנות לעם הפלסטיני, אבל חורה לי שמדברים בצורה כזאת בכנסת ישראל על אנשים שנאמנים למדינה. מדברים עליהם כאילו יש בזה פשע שהם סייעו למדינת ישראל. 1500 כאלה נהרגו כמו כלבים ברגע שג'ברייל רג'וב תפס את השילטון.

גבי בן-עטר:

אף אחד לא פגע ואף אחד לא מגנה אותם.

בני אלון:

צריך להיות גם נאמנים למדינה.

גבי בן-עטר:

אנחנו רוצים לטהר, לעזור, לא להכפיש ולא להרוס. ראש העיר צריך להיות נאמן לעיר שלו.

בני אלון:

אני מתנצל בפני יו"ר הוועדה ובפני ראש העיר שהתפרצתי, אבל באמת כואב לי.

שמריהו בירן:

אני, עם כל הכבוד, טוען שמי שרוצה לפתור את הבעיה, שיפתור אותה קודם כל בעירו. אני טוען שהייתי מתנגד לא רק לנושא הזה אלא לכל נסיון להכניס לעכו בעיה שפוגעת או יוצרת מתח במירקם העדין הזה שבין שתי האוכלוסיות.

עכו מוצפת בבעיות ובקושי מחזיקה את הראש מעל פני המים. לא צריך להוסיף לעכו עוד בעיה. הייתי מתנגד, למשל, שבעכו ייפתח עוד בית יתומים, מפני שבסופו של דבר - ואתה יודע את זה יפה מאוד - כל משרדי הממשלה מתנדבים לשלוח את המקרים האלה לעכו, אבל שבא רגע המימון אז אף פעם משרדי הממשלה אינם מממנים 100% מהעלות. זה תמיד 84%, במצב הטוב, 70 ו-30, 60 ו-40, וגם הכספים האלה לא מגיעים בזמן.

די, מה אתם מעמיסים על עכו. עכו הפכה לעיר מקלט, ואני לא מדבר רק בנושא הזה של סייענים. עכו הפכה לעיר מקלט כמעט בכל תחום. מה שכרמיאל לא רצתה לקלוט, עכו הסכימה לקלוט. מה שנהריה סירבה, עכו הסכימה. די, אנחנו בקושי שורדים, ואנחנו חייבים לשמור מכל משמר על המרקם העדין בין שתי האוכלוסיות ולדאוג לשתייהן. לכן אני יכול לומר לך, ואני בדקתי את זה, אני לא יודע אם זה הס. יש לפחות ממה שנדמה לי, יכול להיות שזה לא מדויק, מספר משפחות שהיום מטופלות בלשכת הרווחה, אני לא יודע על מה. זאת מעמסה. עוד יותר אני חרד, מעבר לשיקולים הכספיים, לדבר אחד פשוט: היום אנחנו חיים זה לצד זה, ואנחנו חיים, אני חושב, בצורה הזאת ששני הצדדים משתדלים לשמור על מערכת יחסים מאוד מאוד חיובית. זה לא קל, כי יש הרבה מאוד נקודות חיכוך. למה שתבואו ובמקום לשמן את הגלגלים, תשימו מקלות ותיצרו מתח מיותר. וזה לעיר, כמו שחבר הכנסת אזולאי הגדיר, עמוסה בבעיות, והוא צודק.

וכשאנחנו באים לבקש עזרה ותמיכה לעיר הייחודית הזאת, אין כל ואין מענה, ואני לא מגזים. במקומות אחרים שסירבו בכלל לקלוט אותם, לא יצאה הצעקה, בעכו כן. יש חרדה נכונה או לא נכונה, זה לא משנה. תושבים יהודים חרדים שהם ייקלעו בזמן של גמירת חשבונות וייפגעו. אני חושב שזה שיקול של כל אב ואם שהוא נכון.

אני מבקש מחברי הכנסת ואני מבקש מהמוסדות המוסמכים, אל תעמיסו עוד מעמסות על עכו. זאת עיר חלשה שמנסה להתחזק ולשפר את מצבה, ובדרך הזאת אתם לא מקלים

עליה אלא מכבידים עליה מאוד. תנו צ'אנס.

היו"ר מיכה גולדמן:

תודה רבה לראש העיר. גם אני מברך את ראש העיר החדש, ד"ר שמריהו בירן. אני חושב שעכו נכנסת עכשיו לתקופה חדשה, ואני יכול לבוא ולומר כאן, כיו"ר ועדת הפנים וכחבר כנסת שבא מהצפון, שאני מכיר את הבעיות של עכו, והבעייתיות והמורכבות של עכו היא לא רק כעיר מעורבת, אלא זאת עיר שלא ידעה לנצל יפה את השנים של הפריחה הכלכלית. חבל שהעיר הזאת בשנים הטובות לא ניצלה נכון את פיתוחה ואת קליטתם של אלפי אנשים. כך היינו שומרים על האיזונים הנכונים מצד אחד, ומצד שני יוצרים בעכו תשתית אנושית הרבה יותר טובה. אבל טוב מאוחר מאשר לעולם לא, ואני בטוח ששמריהו, בניסיון שלו שהוא צבר כמנהל קיריית החינוך בעכו, יוכל ליישם בצורה הרבה יותר רחבה את היתרונות שלו גם בתחום החינוך, וגם את הנסיון האירגוני שלו כדי שהעיר עכו תעלה על דרך המלך ושנוכל בעוד שנתיים לבוא ולומר שהדברים שנאמרו בתחילת הדרך הוכיחו את עצמם אחרי שנתיים.

סאלח סלים:

אני רוצה לברך את ראש העיר הנבחר ולאחל לו הצלחה בתפקיד החדש. באמת, עכו היא עיר בעייתית. כל הזמן היא הלכה אחורה במקום קדימה. אנחנו יודעים שלמדינה יש בעיה עם המשת"פים ולכן היא זאת שצריכה לפטור את הבעיה. למה שאנשים האלה יהיו בשכונה? צריך לטפל בהם בצורה המתאימה להם, אבל למה לזרוק אותם בתוך שכונות שהם מזיקים. אני הכרתי בעיה כזאת בנצרת לפני שנתיים, שלוש. ההתנהגות החברתית של האנשים האלה..

בני אלון:

אתה תדאג לשכונה, אבל אני אדאג לדמוקרטיה ולמדינה. היה ראש מועצה בקיריית מלאכי, שימי שמו, והוא אמר שהוא לא קולט יותר אתיופים. איך צעקו עליו גזען, אבל על אלה כל אחד יכול לרדת. הם זבל של כולם. אף אחד לא יגן עליהם.

שמריהו בירן:

אף אחד לא אמר את זה.

בני אלון:

לא אמרתי, אבל מישהו צריך להגן עליהם.

סאלח סלים:

הכרתי בעיה כזאת בנצרת. הם מתנהגים לא בצורה אנושית. יש ביניהם אחוז גבוה של גנבים שרדפו אחרי בחורות ושלחו מכתבים של איומים. אני קראתי את המכתבים. תעזוב את הצד הפוליטי, כי אני אומר שצריך לקחת אותם לדודאים. שם זה המקום שלהם מבחינה פוליטית. עכשיו אני מדבר על הפן החברתי. צריך להקים להם עיר, כפר, ותמצא להם פתרון שלא יזיק לאנשים אחרים. אנשים אומרים שהם סבלו ועדיין סובלים וימשיכו לסבול, ואם אתם תקבלו משת"פים כאלה - ואני לא מתכוון לצד הפוליטי - הם ברמה החברתית הכי גרועה שיש. אין להם את הכבוד העצמי. בנצרת הם התנהגו התנהגות רעה מאוד מבחינה חברתית.

דוד אזולאי:

אני מכיר משת"פים שהם גם אנשים תרבותיים. למה ליצור סטיגמות לכולם? אני חושב שאנחנו סוטים מהנושא המרכזי. הנושא המרכזי העומד היום על הפרק הוא לא

המשת"פים, הנושא המרכזי העומד היום על הפרק זה המשת"פים בעכו. בואו נתייחס לזה, כי לכולנו יש דיעה בעניין הזה.

סאלח סלים:

אני מדבר על זה שחלק גדול מהאנשים האלה לא רק שהם לא תרבותיים, אלא התנהגו התנהגות בלתי נסבלת. ראיתי מה שהם שעשו בנצרת. אני חושב שעכו מבחינה חברתית ומבחינה כלכלית באמת חלשה, ויש לכבד את דעת האנשים. מקבלים אורח, בבקשה, אבל אם הם לא רוצים אז לא לכפות עליהם. צריך למצוא להם מקום אלטרנטיבי.

בני אלון:

אני חושב שיש כאן בעיה, ואני לא מזלזל. הבעיה היא באמת ביחסים בין המשת"פים והשכונה, שאף אחד לא רוצה לגרום להם דבר רע, לבין הנושא הלאומי, שלאנשים האלה נגרם עוול בגלל הסכמים אלה ואחרים והם נזרקו מכל הכיוונים. האנשים האלה נזרקו מכל הערים הערביות ומכל הכפרים הערביים שהגיעו לשם. הם רואים בהם בוגדים לאומיים והם אומרים, כמו שהוא אמר, שצריך לזרוק אותם לאתר דודאים.

אותי לא תשנו, אני אגן על האנשים המסכנים האלה, ואם מישהו יתבטא כלפיהם לא יפה אני אצא נגדו, בין אם זה יהיה איש מהשכונה ובין אם זה יהיה מכל עיר אחרת. אנו נתייחס אליהם כמו אל בני אדם, ולא סתם כמו אל בני אדם אלא בני אדם שסייעו למדינת ישראל. צריך למצוא להם פתרון. אני לא מבין למה זה לא נעשה מראש בתיאום עם העיר והשכונה. אני לא מייצג את עכו ולא מייצג את השכונה, אני מייצג את היושר על ידי כך שאם אנשים כורתים איתך ברית אסור לך אחר כך לזרוק אותם לעזאזל כאשר הפלסטינים שמחים וצוחקים.

גבי בן-עטר:

תושבי עכו ותושבי השכונה באותה דיעה שלך.

בני אלון:

אני אעזור לכם בכל דבר.

שמריהו בירן:

מה זאת אומרת בכל דבר?

דוד אזולאי:

חבר הכנסת בני אלון הוכיח את עצמו בעניין הזה. בכל פעם שהיתה איזה שהיא בעיה בעכו, בני אלון עמד בראש הדגל.

בני אלון:

גם מראש העיר, שבאמת נזהר בדברו, אני מצפה שבעצרות פומביות שתהיינה בנושא הזה יקפיד לדבר בכבודם ובשיבחם של אנשים שסייעו למדינת ישראל ונמצאים במצוקה.

גבי בן-עטר:

אני רוצה קודם כל לברך את ד"ר שמריהו בירן על היכנסו לתפקיד. בירכנו אותו כבר בעיר, ונברך אותו גם במעמד המכובד הזה. ידידי, אף אחד לא מגנה אותם, אף אחד לא מקלל אותם, אף אחד לא טוען לרעתם. אין לנו בעיה איתם. ישנה שכונה שקטה,

חיה בשקט 20 שנה. אנחנו מהראשונים בשכונה הזאת. אתה מגדל ילדים, מגדל נכדים, ופתאום מנחיתים עליך אחד שהוא בכלל לא רצוי שם, לא בגלל שהוא משת"פ או בגלל שיש לנו משהו ננגדו בגלל מה שהוא עשה למדינה, אלא בגלל שהוא ממריד תושבים ומקלקל שכונה שלימה. איפה שהוא היה עד היום שימשיך להיות. למה לקחת אותו ממקום מסויים ולהביא אותו למקום אחר? בגלל הדבר הזה אף אחד לא ירצה להמשיך לגור בשכונה.

סאלח סלים:

איפה הוא היה עד היום?

גבי בן-עטר:

הוא גר עד היום ברחוב ירושלים ולכן צריך להשאיר אותו שם. היה לו טוב 5 שנים שם אז תשאיר אותו שם. לא הציקו לו, לא איימו עליו, תשאיר אותו שם. למה לקחת אותו ממקום מסויים שהיה לו טוב ולהביא אותו למקום כדי להתסיס את התושבים.

היו"ר מיכה גולדמן:

אני דיברתי עם אנשי משרד הביטחון בנוגע לפנייה של התושבים, של חבר הכנסת אזולאי ושל ראש העיר. אנחנו מתייחסים למקרה הבודד הזה כדבר חריג, ולכן אנחנו גם לא נראה את השילוב שלהם בשכונה כפתרון. משרד הביטחון יצטרך לתת פתרון אחר. למדתי את החומר וראיתי שהבדיקה המוקדמת של משרד הביטחון לא היתה מספיק מעמיקה, כי התברר שאין שם משפחות נוספות. לכן היתה כאן תקלה בדרך. מאחר וככה זה נוצר, אנחנו נשאיר את המצב הקיים ללא שילוב המשפחה הזאת בשכונה ואנחנו צריכים לראות את הדבר הזה כדבר גמור וסגור.

תודה רבה, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 11:20